

CURS 03. TESTARE

Verificare, validare și testare automată
[12 Octombrie 2019]

Lector dr. Camelia Chisăliță-Crețu
Universitatea Babeș-Bolyai, NTT Data

Programul Postuniversitar de Pregătire și Formare Profesională în Informatică

Conținut

- Evaluarea calității unui produs soft
 - Analiza statică vs Analiza dinamică
 - Metode de verificare și validare
- Testare
 - False definiții. Definiții ale testării. Caracteristici
 - Principii de testare. Axiome de testare
 - Terminologie. Tipuri de testare
- Procesul de testare
 - Întrebări fundamentale
 - Activități ale procesului de testare
 - Raportarea unui bug
 - Ciclul de viață al unui bug
- Întrebări pentru examen
- Bibliografie

EVALUAREA CALITĂȚII UNUI PRODUS SOFT

Analiza statică vs Analiza dinamică

Metode de verificare și validare

Evaluarea calității unui produs soft

- asigurarea calității vs. controlul calității (Curs 01);
- evaluarea calității = controlul calității (Curs 02);

Activități asociate controlului calității

Analiza statică

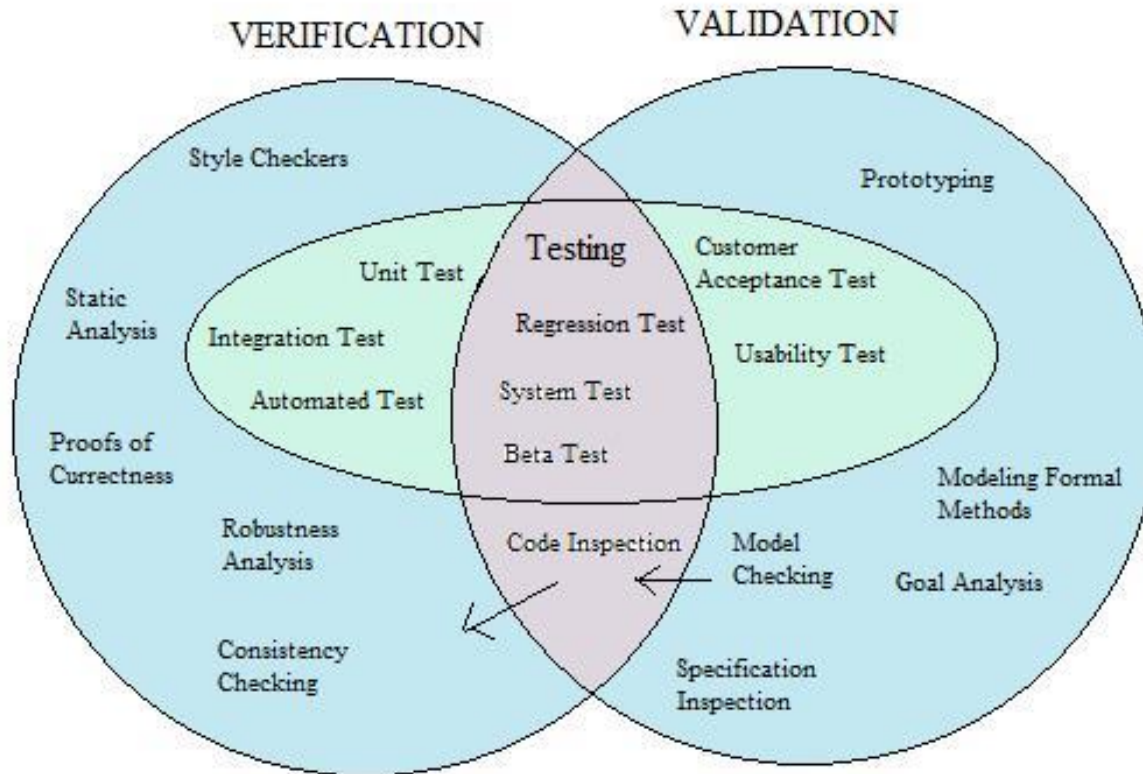
- examinarea unor documente (specificații, modele conceptuale, diagrame de clase, cod sursă, planuri de testare, documentații de utilizare);
- include activități de inspectare a codului, analiza algoritmului, demonstrarea corectitudinii;
- **nu presupune execuția propriu-zisă a programului dezvoltat;**

Analiza dinamică

- examinarea comportamentului programului cu scopul de a evidenția defecțiuni posibile;
- exemple: tipuri de testare (de regresie, funcțională, non-funcțională), niveluri de testare (testare unitară, testare de integrare, testare de sistem, testare funcțională, testare de acceptare);
- **include activitatea de execuție propriu-zisă a programului (testare);**

- metode de analiză complementare;
- dezvoltatorii aplică metode hibride, care folosesc avantajele celor două abordări.

Metode de Verificare și Validare

sursa: [Pal2013]

TESTARE

Program. Program testat

False definiții ale testării. Definiții ale testării

Caz de testare. Definiții. Caracteristici

Tipuri de testare

Principii de testare. Axiome de testare

Program. Definiție

- **program** (engl. **computer program, software application, software product**):
 - listă de instrucțiuni sau o mulțime de metode sau module care permit execuția de către un calculator;
- **un program** este
 - o **comunicare**
 - între **persoane și calculatoare**
 - care sunt **separate** în timp și spațiu
 - și conține **instrucțiuni** care sunt **executate** de către calculator. [\[BBST2010\]](#)

Program testat. Definiție

- **program testat** (*engl. software under test, SUT*):
 - \approx funcție matematică;
 - $P : D \rightarrow R$, unde
 - D – mulțimea datelor de intrare;
 - R – mulțimea datelor de ieșire.

False definiții ale testării

- “Testarea este procesul prin care se demonstrează că nu există bug-uri.”
 - *“Testing can only reveal the presence of errors, never their absence.”* [[Dijkstra1969](#)]
- “Scopul testării este să arate că programul funcționează corect.”
 - Testarea arată că programul funcționează corect sau nu doar pentru datele de test utilizate, într-un anumit context și moment.
- “Procesul prin care se asigură certitudinea că un program are funcționalitatea pentru care a fost dezvoltat.”
 - Testarea nu poate garanta un anumit comportament al programului. Testarea surprinde comportamentul programului într-un anumit context.

Testare. Definiții. Caracteristici

1. *semnalează prezența defectelor unui program, fără a garanta absența acestora* [[Dijkstra1969](#)].
 2. *procesul de execuție al unui program cu scopul de a identifica erori* [[Myers2004](#)].
 3. *observarea comportării unui program în mai multe execuții* [[Frențiu2010](#)].
 4. *investigare tehnică și empirică realizată cu scopul de a oferi beneficiarilor testării informații referitoare la programul testat* [[BBST2010](#)].
- Testarea este un proces
 - distructiv;
 - se poate finaliza cu succes (**passed**) sau eșec (**failed**).

Caz de testare. Definiție

- **caz de testare** (*engl. test case*) –
 - mulțime de **date de intrare, condiții de execuție și rezultate așteptate**, proiectate cu un anumit scop (e.g., cum ar fi parcurgerea unui drum particular în execuția programului sau pentru a verifica respectarea unei cerințe specifice) [[IEEE1990](#)];
 - **o interogare** adresată de tester programului testat [[BBST2010](#)];
 - este relevant obiectivul informațional, i.e., **informația pe care o descoperim prin testare**, indiferent că testul este *passed* sau *failed*.
 - **notație:** (i, r) , $i \in D$, $r \in R$;
 - pentru intrarea i se așteaptă să se obțină rezultatul r .

Caz de testare. Caracteristici

- **caracteristici** ale unui caz de testare care are efectul așteptat [\[BBST2011\]](#), i.e., **caz de testare efice**:
 - probabilitate mare de a identifica bug-uri;
 - nu este redundant;
 - relevant în cadrul categoriei din care face parte;
 - nu este prea simplu;
 - nu este prea complex.

power	representative	performable	easy to evaluate	affordable
valid	non-redundant	maintainable	support troubleshooting	opportunity cost
value	motivating	information value	appropriately complex	
credible	reusable	coverage	accountable	

Tipuri de testare. Definiții

- **testare exhaustivă (testare completă, *engl.* exhaustive testing, complete testing):**
 - testare cu toate cazurile de testare posibile, folosind toate datele și scenariile de utilizare posibile;
 - dacă D este finit atunci P se poate executa pentru fiecare $i \in D$;
 - în majoritatea situațiilor D nu este finit, deci testarea exhaustivă nu este posibilă și nici eficace;
- **testare selectivă (*engl.* selective testing):**
 - testare cu o submulțime de cazuri de testare;
 - dacă D nu este finit, atunci se aleg o parte din elementele i , unde $i \in S, S \subset D$.
- **depanare (*engl.* debugging, bug fixing):**
 - proces de localizare și eliminare al unui bug care a fost evidențiat prin testarea programului;
 - se formulează ipoteze asupra comportamentului programului, se corectează defectele și apoi se reia procesul de testare.

Principii de testare [\[Myers2004\]](#)

1. Definește rezultatele așteptate în urma testării.
2. Evită să testezi programelor proprii.
3. Analizează riguros rezultatele fiecărui test.
4. Scrie cazuri de testare atât pentru condiții de intrare valide cât și pentru cele non-valide.
5. Testează dacă programul **nu** face ceea ce se precizează în specificație, dar și dacă ceea ce face programul **nu** este descris în specificații.
6. Păstrează întotdeauna cazurile de testare.
7. Organizează și planifică procesul de testare, considerând că se vor identifica bug-uri.
8. Testarea este o activitate de stimulare a creativității.
 - *The goal of a software tester is to find bugs, find them as early as possible, and make sure they get fixed.*

Axiome ale testării [\[Patton2005\]](#)

1. Este imposibil ca un program să fie complet (exhaustiv) testat.
2. Testarea softului presupune asumarea unui risc.
3. Testarea nu poate demonstra ca bug-urile nu există.
4. Numărul mare de bug-uri asociat unei funcționalități este un indicator al prezenței altor bug-uri – bug-urile pot fi grupate în anumite funcționalități, nu sunt izolate.
5. Paradoxul pesticidului (în testare): cu cât un program este testat mai mult folosind aceleași teste (tehnici de testare), imunitatea la testare crește (nu se descoperă bug-uri noi).
6. Nu orice bug identificat va fi eliminat.
7. Specificația produsului soft se schimbă în permanență.
8. Testerii nu sunt cei mai apreciați membri ai echipei de dezvoltare.

PROCESUL DE TESTARE

Întrebări fundamentale

Activități ale procesului de testare

Reguli de raportare a unui bug

Ciclul de viață al unui bug

Întrebări fundamentale (1)

- **De ce este necesar sa testăm un produs soft ? Care este scopul testării ?**
 - evaluarea unor caracteristici sau attribute ale calității produsului soft;
 - cunoașterea unor **informații** referitoare la produsul soft [[BBST2010](#)];
 - **obiective ale testării** = aspectele de interes care sunt investigate (evaluate) în procesul de testare;
- **Cum se organizează procesul de testare ?**
 - **context** = particularități de realizare a testării, e.g., componenta testată, beneficiarul testării (**stakeholder**), diverse **constrângeri**, etc;
 - **misiunea testării** = acțiunea desfășurată pentru a atinge **obiectivele testării**;
 - **strategie de testare** = cadru general prin care se determină care sunt cele mai potrivite teste care trebuie proiectate (i.e., ce **tehnici de testare** se aplică), astfel încât testarea să își atingă obiectivele informaționale, luând în considerare **contextul** în care se desfășoară testarea;
 - **tehnică de testare** = metodă de proiectare, implementare și interpretare a rezultatelor unui test;
 - **abordare a testării** = modalitate de aplicare a unei tehnici de testare, e.g., *black-box testing*, *white-box testing*, *grey-box testing*, *exploratory testing*, *scripted testing*.

Întrebări fundamentale (2)

- **Cum considerăm că putem realiza testarea ? Care sunt condițiile care trebuie îndeplinite pentru a demara procesul de testare ?**
 - criterii de începere a testării (*engl. entry criteria*);
- **Cum considerăm că testarea efectuată este suficientă ? Cât timp testăm, câte teste executăm ?**
 - criterii de terminare a testării (*engl. exit criteria*);

Întrebări fundamentale. Exemplu

- **Exemplu. Criteriu de terminare a testării într-o strategie bazată pe risc:**

- Se analizează relația dintre numărul de teste executate, i.e., **amount of testing**, și numărul de bug-uri identificate, i.e., **quantity**;

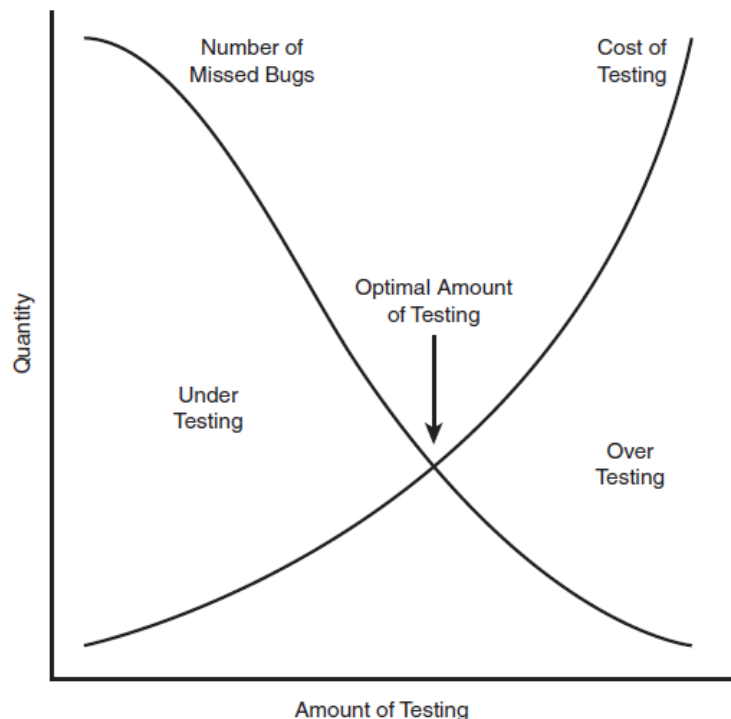
- **Over testing:**

- Dacă se testează tot: costurile cresc, numărul de bug-uri scade
 - raportul $\frac{\text{bugs found}}{\text{testing costs}}$ devine mic ==> **eficiența testării scade**;

- **Under testing:**

- Dacă se testează puțin sau se iau decizii nepotrivite legate de **CE** se va testa: costurile sunt mici, numărul de bug-uri rămâne ridicat
 - raportul $\frac{\text{bugs found}}{\text{testing costs}}$ rămâne mare ==> **calitate redusă**;

- **Fiecare proiect soft are un cost de testare optim.**

Atributele unui caz de testare

- Cum se alege tehnica de testare potrivită ?

- Fiecare tehnică de testare permite proiectarea unor teste care au câteva caracteristici esențiale [[BBST2010](#)], printre care:

power	representative	performable	easy to evaluate	affordable
valid	non-redundant	maintainable	support troubleshooting	opportunity cost
value	motivating	information value	appropriately complex	
credible	reusable	coverage	accountable	

- *Tehnica de testare aleasă va permite atingerea obiectivelor de testare folosind strategia de testare propusă.*

Activități ale procesului de testare

1. planificare (*engl. test planning*):

- stabilirea obiectivelor (*de ce testăm*);
- stabilirea terminării testării (*cât testăm*);
- identificarea unității de program care trebuie testată (*ce testăm*);
- elaborarea strategiei de testare (*cum testăm, ce tehnici aplicăm, ce abordare folosim*);

2. proiectare (*engl. test design*):

- stabilirea datelor de intrare;
- stabilirea rezultatului așteptat;
- configurarea mediului de execuție pentru program;

3. testare (*engl. test execution*):

- execuția programului, i.e, rularea testelor;

4. analiza (*engl. test result analysis*):

- analiza rezultatului testului (*evaluarea rezultatului*);
- raportarea bug-urilor;

5. monitorizare (*engl. test control and monitoring*):

- supravegherea procesului de testare;
- evaluarea și îmbunătățirea procesului de testare.

• QA vs QC în procesul de testare:

- activități QC: 2 .. 4;
- activități QA: 1, 5;

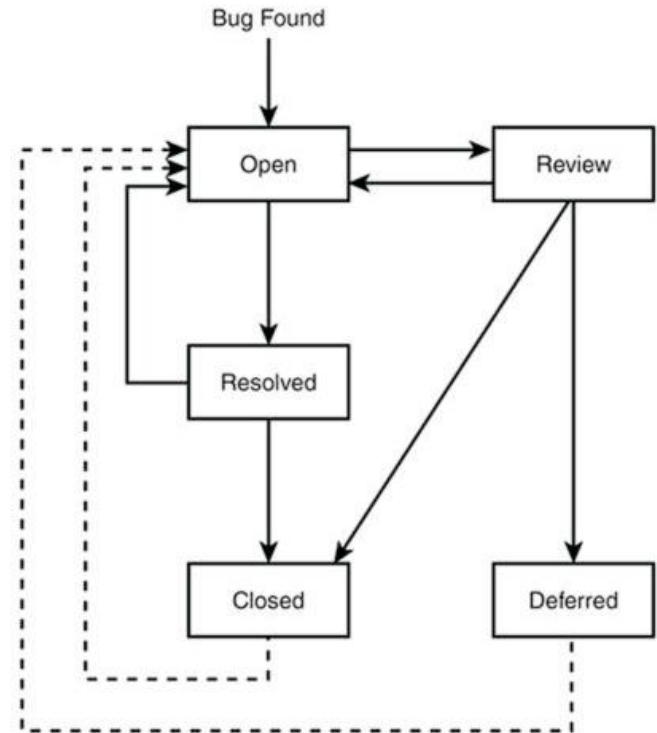
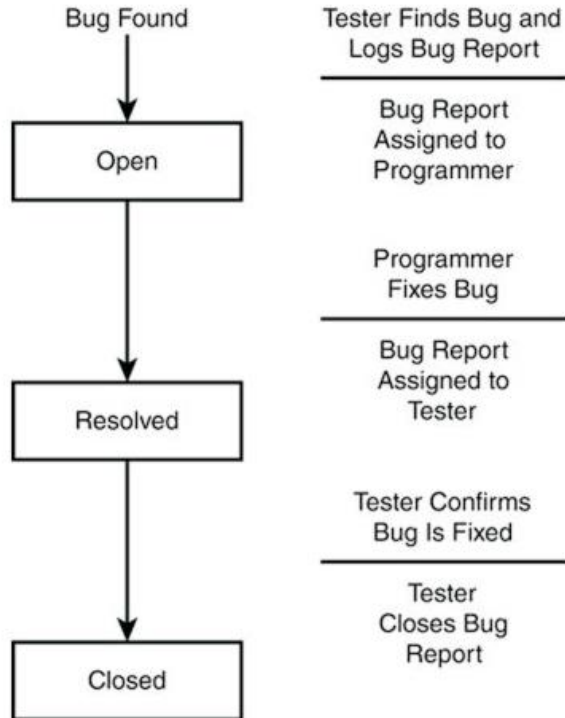
Reguli de raportare a unui bug (1)

- Reguli de raportare a unui bug [[Patton2005](#)]:
 - se realizează o descriere a bug-ului;
 - se raportează imediat după identificare;
 - nu se fac aprecieri subiective referitoare la bug-ul raportat;
 - se urmărește starea bug-urilor (corectat sau nu) raportate anterior, i.e., se folosește un sistem de monitorizare a bugurilor (*engl. bug tracking system*);
 - atribut gestionat de tester: **severitate** (*critical, non-critical*);
 - atribut gestionat de programator: **prioritate la depanare** (*low, medium, high, urgent*).

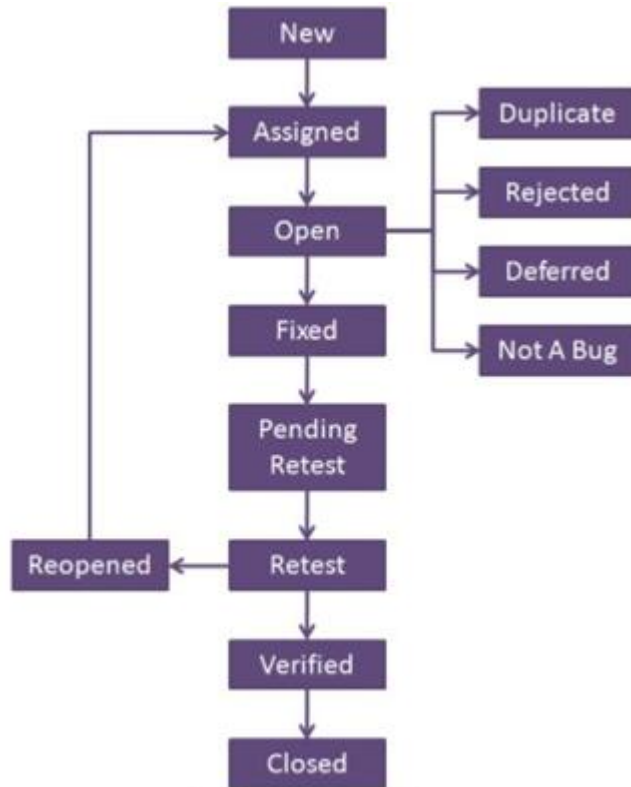
Reguli de raportare a unui bug (2)

- Izolarea și reproducerea bug-urilor [[Patton2005](#)]. Recomandări:
 - *fii suspicios* – nu te baza pe ceea ce au făcut sau spus alții, fii consecvent și riguros;
 - *acordă atenție timpului de execuție* – nu ignora durata de realizare a unei operații (e.g., momentul zilei, utilizarea unui device care lucrează încet, viteza de prelucrare a datelor, etc.);
 - *acordă atenție domeniilor de valori* – valori limită, volum de date mare, alocare și accesare a memoriei;
 - *urmărește secvența de pași executată* – poate fi mascată de încheierea aparent cu succes a unei operații; un bug poate fi evidențiat de execuția într-o anumită ordine a pașilor de execuție și nu de momentul în care a apărut;
 - *identifică dependențele și interacțiunile* - dependențele existente între resurse utilizate și interacțiunea cu memoria, partajarea rețelei și a componentelor hard pot indica inconsistențe sau incompatibilități;
 - *nu ignora componentele hard* – componentele hard trebuie analizate, acestea se pot degrada și pot funcționa imprevizibil.

Ciclul de viață al unui bug (1) [\[Patton2005\]](#)

Ciclul de viață al unui bug (2) [\[ISTQBCertification2019\]](#)

Bug / Defect Lifecycle

- stări ale unui bug stabilite de **tester**:
 - **New, Pending Testing, Retest, Reopened, Verified, Closed;**
- stări ale unui bug stabilite de **programator**:
 - **Assigned, Open (Duplicate, Rejected, Deferred, Not a Bug), Fixed;**

ÎNTREBĂRI PENTRU EXAMEN

Întrebări cu răspuns scurt

Întrebări cu răspuns lung

Întrebări cu răspuns scurt

- **Întrebări cu răspuns scurt:**

1. Prezentați o definiție falsă/incompletă a testării. Justificați de ce definiția este considerată falsă sau incompletă. Exemplificați.
2. Prezentați o definiție a testării. Justificați de ce considerați că definiția este corectă. Exemplificați.
3. Descrieți un principiu de testare. Justificați și exemplificați.
4. Descrieți o axiomă a testării. Justificați și exemplificați.
5. Definiți noțiunea: caz de testare. Exemplificați.
6. Descrieți pe scurt caracteristicile unui caz de testare eficace. Exemplificați.
7. Definiți noțiunea: testare exhaustivă. Exemplificați.
8. Definiți noțiunea: testare selectivă. Exemplificați.
9. Descrieți pe scurt scopul testării. Exemplificați.
10. Enumerați activitățile procesului de testare. Exemplificați.
11. Descrieți pe scurt trei recomandări pentru izolarea și reproducerea bug-urilor. Exemplificați.
12. Enumerați stările ciclului de viață al unui bug. Exemplificați.

Întrebări cu răspuns lung

- **Întrebări cu răspuns lung:**

1. Alegeți o două definiții ale testării. Justificați felul acestora (ambele sunt corecte sau ambele sunt false/incomplete sau una este corectă și alta este false/incompletă).
2. Descrieți două principii de testare. Motivați de ce considerați că principiile se aplică în testare. Exemplificați.
3. Descrieți două axiome ale testării. Justificați de ce aceste axiome sunt valabile în procesul de testare. Exemplificați.
4. Definiți noțiunea: caz de testare. Descrieți caracteristicile unui caz de testare eficace. Exemplificați.
5. Comparați noțiunile: testare exhaustivă și testare selectivă. Exemplificați.
6. Descrieți relația dintre strategia de testare și o tehnică de testare. Exemplificați.
7. Descrieți trei caracteristici esențiale ale testării black-box. Exemplificați.
8. Prezentați activitățile procesului de testare din perspectiva QA vs QC. Exemplificați.
9. Descrieți caracteristicile unui bug raportat cu succes. Exemplificați.
10. Descrieți și comparați stările unui bug din perspectiva programatorului și a testerului. Exemplificați.

Referințe bibliografice

- **[Pal2013]** Kaushik Pal, *Software Testing: Verification and Validation*, <http://mrbool.com/software-testing-verification-and-validation/296091>
- **[Dijkstra1969]** E.W. Dijkstra, *Software engineering techniques*, Report on a conference sponsored by the NATO Science Committee, Rome, Italy, 2731 October 1969.
- **[Myers2004]** Glenford J. Myers, *The Art of Software Testing*, John Wiley & Sons, Inc., 2004
- **[Frentiu2010]** M. Frentiu, *Verificarea si validarea sistemelor soft*, Presa Universitara Clujeana, 2010.
- **[BBST2010]** Black-Box Software Testing (BBST), Foundations, <http://www.testingeducation.org/BBST/foundations/BBSTFoundationsNov2010.pdf>.
- **[IEEE990]** IEEE, IEEE STD 610, In IEEE Standard Glossary of Software Engineering Terminology, 1990.
- **[Patton2005]** R. Patton, *Software Testing*, Sams Publishing, 2005.
- **[ISTQBCertification2019]** ISTQB Exam Certification, <http://istqbexamcertification.com/what-is-a-defect-life-cycle/>.
- **[BBST2011]** BBST – Test Design, Cem Kaner, <http://www.testingeducation.org/BBST/testdesign/BBSTTestDesign2011pfinal.pdf>